

XÂY DỰNG HỆ THỐNG ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC BÊN TRONG CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC VÀ ĐỀ XUẤT ÁP DỤNG

NGUYỄN THÀNH CÔNG, PHAN DOãn CHIẾN*

Ngày nhận: 05/11/2022

Ngày phản biện: 29/11/2022

Ngày duyệt đăng: 02/12/2022

Tóm tắt: Mỗi cơ sở đào tạo luôn có trách nhiệm cho việc đảm bảo chất lượng giáo dục để tạo thương hiệu, nâng cao sức hút với người học và phụ huynh của họ. Để có thể đảm bảo chất lượng thì mỗi cơ sở giáo dục cần xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong (IQA - Internal Quality Assurance) một cách hiệu quả nhất. Có thể nói, xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong là việc làm bắt buộc với mỗi cơ sở giáo dục để đảm bảo chất lượng, việc này không sớm thì muộn yêu cầu các cơ sở giáo dục phải thực hiện. Hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong gồm những thành phần gì, triển khai như thế nào và mục tiêu cụ thể là gì. Bài viết nhằm mục đích thảo luận những vấn đề cơ bản về IQA trong giáo dục đại học và đề xuất đẩy mạnh hệ thống này tại Trường Đại học Công đoàn.

Từ khóa: Cơ sở giáo dục; Xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong; IQA - Internal Quality Assurance.; Trường Đại học Công đoàn

BUILDING INTERNAL QUALITY ASSURANCE (IQA) SYSTEM IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND PROPOSING FOR AN APPLICATION AT TRADE UNION UNIVERSITY

Abstract: "Each training institution is always responsible for ensuring the quality of education in order to create its brand and enhance its appeal to learners and their parents. In order to ensure quality, each of them needs to build an internal quality assurance (IQA) system in the most effective way. It can be said that building an internal quality assurance system is a must for each educational institution to ensure quality, which sooner or later obliges all educational institutions to comply with. What are the components of the internal quality assurance system, how are they implemented, and what are their specific goals? The article aims to discuss the basic issues of IQA in higher education and propose to strengthen this system at Trade Union University."

Keywords: educational institution, building educational quality assurance system, Trade Union University.

Hệ thống đảm bảo chất lượng bao gồm 02 yếu tố: Đảm bảo chất lượng bên ngoài và đảm bảo chất lượng bên trong. Nếu đảm bảo chất lượng bên ngoài là đề cập đến hệ thống đảm bảo chất lượng được vận hành bởi các tổ chức ở bên ngoài các cơ sở giáo dục như các Trung tâm Kiểm định chất lượng thì đảm bảo chất lượng bên trong là đề cập đến hệ thống đảm bảo chất lượng được thiết lập và vận hành bởi chính các cơ sở giáo dục đại học. Nói về tầm quan trọng của hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong được thể hiện ở các văn bản pháp quy thì Thông tư 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19 tháng 5 năm 2017 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Ban hành Quy định về kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học đã dành riêng 01 tiêu chuẩn 9 Hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong, gồm 6 tiêu chí để đề cập đến nội dung này.

Trong những năm gần đây, các cơ sở giáo dục đã

từng bước xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong như: thực hiện viết báo cáo tự đánh giá cơ sở giáo dục, tự đánh giá chương trình đào tạo và tham gia kiểm định chất lượng; các hoạt động khảo sát các bên liên quan để từng bước cải tiến chất lượng (sinh viên về hoạt động giảng dạy của giảng viên, sinh viên trước khi tốt nghiệp về chất lượng đào tạo toàn khóa, người sử dụng lao động và cựu người học về chương trình đào tạo...).

Tuy nhiên, vì nhiều nguyên nhân chủ quan, khách quan, các hoạt động đảm bảo chất lượng bên trong các cơ sở giáo dục đại học còn nhiều hạn chế, chủ yếu chú trọng công tác đánh giá ngoài, kiểm định chất lượng, chứ chưa tập trung nhiều vào việc xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong. Vì

* Trường Đại học Công đoàn

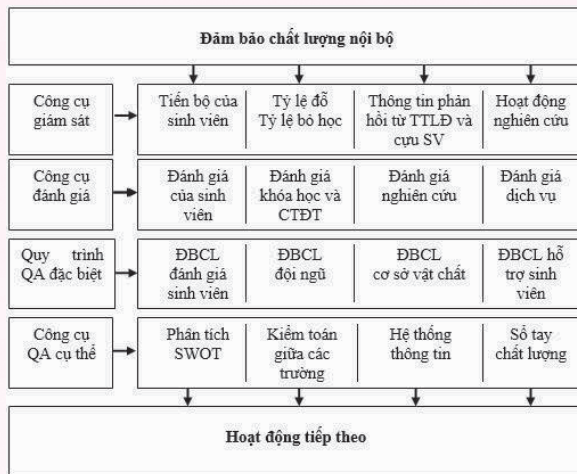
vậy, hiểu rõ, hiểu đủ và xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong là nhiệm vụ quan trọng với mỗi cơ sở giáo dục, Trường Đại học Công đoàn cũng không phải ngoại lệ.

2. Hệ thống đảm bảo chất lượng giáo dục bên trong cơ sở giáo dục đại học từ góc nhìn của thế giới

Có nhiều tổ chức trên thế giới đã đưa ra cách thức để xây dựng IQA trong các cơ sở giáo dục: Mạng lưới các tổ chức đảm bảo chất lượng giáo dục đại học (INQAAHE), Hiệp hội đảm bảo chất lượng giáo dục đại học châu Âu (ENQA), Mạng lưới chất lượng châu Á Thái Bình Dương (APQN), Hệ thống đảm bảo chất lượng của mạng lưới các trường đại học Đông Nam Á (AUN-QA). Nhưng nhìn chung các tổ chức này có sự thống nhất IQA là một hệ thống, cấu trúc hướng đến duy trì và cải tiến chất lượng không ngừng.

Theo Mạng lưới các trường Đại học Đông Nam Á (ASEAN University Network: AUN) đã khởi xướng một mô hình IQA gồm các thành tố: công cụ kiểm tra; công cụ đánh giá; quy trình đảm bảo chất lượng cho các hoạt động cụ thể; công cụ đảm bảo chất lượng cụ thể; và các hoạt động liên tục cải thiện chất lượng.

Mô hình IQA theo AUN đề xuất:

Mô hình chất lượng của hệ thống ĐBCL nội bộ (Hệ thống IQA)

* Hàng 1 thể hiện các công cụ giám sát cần thiết để theo dõi sự thực hiện và phát triển của CSGD. Đây là lý do tại sao chúng ta phải thu thập những dữ liệu như: Sự tiến bộ của sinh viên, tỷ lệ lên lớp và bỏ học,

kết quả phản hồi theo mẫu từ nhà tuyển dụng, kết quả phản hồi theo mẫu từ cựu sinh viên;

* Hàng 2 cho thấy các công cụ đánh giá được khuyến nghị sử dụng: Đánh giá sinh viên: Một cơ sở giáo dục nên thực hiện các đánh giá sinh viên. Thực tế, đây nên là một hoạt động thường xuyên nhằm tìm hiểu xem các bạn sinh viên nghĩ gì về chương trình học, về nhân viên và hình thức giảng dạy...; Đánh giá khóa học: Mặc dù các sinh viên sẽ đánh giá khóa học trong quá trình đánh giá sinh viên, nhưng cũng có thể cần phải bao gồm các bên liên quan khác; Đánh giá chương trình giảng dạy: Các bên liên quan khác phải được đưa vào việc đánh giá chương trình giảng dạy.

Việc đánh giá như vậy sẽ không có ý nghĩa nếu không có hành động nào để nâng cao chất lượng và khắc phục những thiếu sót. Do đó, cần có những cơ hội để phát triển và đào tạo đội ngũ.

* Hàng 3 thể hiện các quy trình ĐBCL cụ thể, tập trung một số hoạt động: ĐBCL việc đánh giá sinh viên, ĐBCL nhân viên, cách cơ sở giáo dục chú trọng đến cơ sở vật chất và ĐBCL việc hỗ trợ sinh viên.

* Hàng 4 cho thấy những công cụ cụ thể được sử dụng như: Có tự đánh giá và phân tích SWOT: Điều này có thể ở cấp độ tổ chức hoặc ở cấp độ đơn vị. SWOT là một công cụ mạnh mẽ để khám phá chất lượng của chúng ta và tìm ra câu trả lời cho những câu hỏi sau: Chúng ta có đang làm đúng không? Chúng ta có đang làm những điều đúng theo đúng cách không? Chúng ta có đang đạt được những mục tiêu của mình không? Việc kiểm toán chất lượng chéo với các cơ sở giáo dục khác có thể được sử dụng để đánh giá chất lượng không chính thức; Bên cạnh đó, một hệ thống quản lý thông tin là không thể thiếu; Cuối cùng, sự hiện diện của cảm nang quản lý chất lượng cho thấy sự trưởng thành của hệ thống IQA. [4]

Mặc dù không có một mô hình lý tưởng về hệ thống IQA, nhưng một số yếu tố chính cần phải được cơ sở giáo dục xây dựng và thực hiện như: Một chính sách và quy trình rõ ràng về IQA, một hệ thống thích hợp để phê duyệt, giám sát và đánh giá định kỳ các chương trình và giải thưởng, một hệ thống đầy đủ cho việc đánh giá sinh viên, một hệ thống đầy đủ cho ĐBCL cho giáo viên và nhân viên học vụ, một hệ thống đầy đủ để ĐBCL tài nguyên học tập và hỗ trợ sinh viên, một hệ thống thông tin đầy đủ, bao quát các hoạt động của CSGD.

3. Quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo về hệ thống đảm bảo chất lượng giáo dục bên trong cơ sở giáo dục

Ở Việt Nam, IQA của một số cơ sở giáo dục được định hình theo các tiêu chí trong Thông tư 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19 tháng 5 năm 2017 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Ban hành Quy định về kiểm định chất lượng cơ sở giáo dục đại học. Mục 2, điều 12, tiêu chuẩn 9 đã đưa ra các tiêu chí về hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong với 6 tiêu chí về cơ cấu, vai trò, trách nhiệm và trách nhiệm giải trình của hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong được thiết lập để đáp ứng các mục tiêu chiến lược và đảm bảo chất lượng của cơ sở giáo dục; xây dựng kế hoạch chiến lược về đảm bảo chất lượng (bao gồm chiến lược, chính sách, sự tham gia của các bên liên quan, các hoạt động trong đó có việc thúc đẩy công tác đảm bảo chất lượng và tập huấn nâng cao năng lực) để đáp ứng các mục tiêu chiến lược và đảm bảo chất lượng của cơ sở giáo dục; kế hoạch chiến lược về đảm bảo chất lượng được quán triệt và chuyển tải thành các kế hoạch ngắn hạn và dài hạn để triển khai thực hiện; tiếp theo là về hệ thống lưu trữ văn bản, rà soát, phổ biến các chính sách, hệ thống, quy trình và thủ tục đảm bảo chất lượng được triển khai; các chỉ số thực hiện chính và các chỉ tiêu phấn đấu chính được thiết lập để đo lường kết quả công tác đảm bảo chất lượng của cơ sở giáo dục; cuối cùng là quy trình lập kế hoạch, các chỉ số thực hiện chính và các chỉ tiêu phấn đấu chính được cải tiến để đáp ứng các mục tiêu chiến lược và đảm bảo chất lượng của cơ sở giáo dục.

4. Đề xuất áp dụng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong đối với Trường Đại học Công đoàn

Một là: Hoàn thiện việc xây dựng cơ cấu tổ chức của Hội đồng đảm bảo chất lượng gồm: Chủ tịch Hội đồng là Hiệu trưởng, phó Chủ tịch là các phó Hiệu trưởng, ủy viên là Trường hoặc Phó các đơn vị, Ban Thư ký Hội đồng là phòng Quản lý chất lượng. Đồng thời ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của Hội đồng đảm bảo chất lượng giáo dục (ĐBCLGD). Trong cơ cấu của Hội đồng, phòng Quản lý chất lượng có vai trò chủ chốt tham mưu cho Hội đồng về chiến lược, chính sách và các kế hoạch đảm bảo chất lượng. Bên cạnh việc hoàn thiện cơ cấu tổ chức của

Hội đồng đảm bảo chất lượng thì việc xây dựng Mạng lưới ĐBCLGD nội bộ được thành lập gồm các tổ đảm bảo chất lượng (ĐBCL) thuộc các đơn vị trực thuộc trường, mỗi tổ có 01 đến 03 cán bộ chuyên trách công tác ĐBCL của đơn vị (trong đó có trưởng hoặc phó đơn vị là tổ trưởng), để thực hiện nhiệm vụ theo quy định của hệ thống ĐBCL nội bộ Trường. Quy định về hoạt động ĐBCLGD cũng cần quy định rõ nhiệm vụ của lãnh đạo, quản lý, viên chức, người lao động và người học tham gia công tác ĐBCL theo quy định; bên cạnh đó, các khoa/phòng/bộ môn/viện/trung tâm thực hiện ĐBCL tại đơn vị đối với các lĩnh vực và các hoạt động do đơn vị phụ trách. Như vậy, cấu trúc tổ chức về hoạt động ĐBCL Trường được thống nhất từ cấp trường đến cấp đơn vị, mạng lưới ĐBCL nội bộ của Nhà trường được thiết lập ở tất cả các đơn vị trực thuộc để thực hiện ĐBCL toàn hệ thống.

Hai là: Hoàn thiện Chiến lược về ĐBCL, chính sách chất lượng để đáp ứng các mục tiêu chiến lược và đảm bảo chất lượng phù hợp với sứ mạng, tầm nhìn của Nhà trường. Chiến lược cần xác định các mục tiêu cụ thể như: Hoàn thiện hệ thống ĐBCL bên trong; thực hiện công tác kiểm định chất lượng đúng chu kỳ; thường xuyên cải tiến chương trình đào tạo bám sát với nhu cầu xã hội, đảm bảo mức độ hài lòng cao nhất đối với các bên liên quan; định kỳ khảo sát các bên liên quan về các hoạt động trường để không ngừng cải tiến nâng cao chất lượng đào tạo (khảo sát lấy ý kiến đánh giá của người học về hoạt động giảng dạy của GV; khảo sát SV trước khi tốt nghiệp về chất lượng đào tạo toàn khóa; khảo sát viên chức, người lao động về hoạt động của Nhà trường; khảo sát các bên liên quan về sứ mạng, tầm nhìn của Nhà trường; khảo sát cựu SV về việc làm, thu nhập ...);

⁵ <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/nghe-quiet-so-02-ntqw-ngay-1262021-cua-bo-chinh-tri-ve-doi-moi-to-chuc-va-hoat-dong-cua-cong-doan-viet-nam-trong-tinh-7519>

⁶ Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2013), *Văn kiện Đại hội Công đoàn Việt Nam lần thứ XI*, NXB Lao động, tr.110.

⁷ Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2018), *Văn kiện Đại hội Công đoàn Việt Nam lần thứ XII*, NXB Lao động, tr.139.

⁸ Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2020), *Báo cáo số 09/BC-TLĐ ngày 20/2/2020, Kết quả hoạt động công đoàn năm 2019, nhiệm vụ trọng tâm năm 2020*, tr.14.

từng bước xây dựng và phát triển văn hóa chất lượng trong Nhà trường.

Ba là: Xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng trong cơ sở giáo dục bao gồm quy trình quản lý các nội dung hoạt động cốt lõi trong nhà trường gồm: Quy trình quản lý đội ngũ cán bộ, viên chức, giảng viên, nhân viên; Quy trình quản lý cơ sở vật chất, tài chính; Quy trình quản lý hoạt động nghiên cứu khoa học; Quy trình quản lý hoạt động giảng dạy của giảng viên; Quy trình quản lý hoạt động học tập, thực tập, thực hành của người học; Quy trình quản lý hoạt động kiểm tra, đánh giá người học; Quy trình quản lý kết quả học tập; quy trình đánh giá năng lực chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp.

Bốn là: Chú trọng công tác phát triển đội ngũ, tạo điều kiện cho cán bộ chuyên trách ĐBCL, cán bộ thuộc mạng lưới ĐBCL tại các đơn vị tham dự các khóa tập huấn, hội thảo về ĐBCL nhằm cung cấp những kỹ năng, kiến thức cần thiết cho đội ngũ để có thể thực hiện tất cả các hoạt động trong Chiến lược ĐBCLGD của Nhà trường.

Năm là: Để các hoạt động không ngừng nâng cao chất lượng thì việc thực hiện và báo cáo cụ thể kết quả cải tiến chất lượng sau khi triển khai các kế hoạch hành động để khắc phục tồn tại là một hoạt động cần được chú trọng. Sau mỗi đợt tự đánh giá, Nhà trường đã phát hiện ra những điểm mạnh để tiếp tục phát huy, nhưng cũng đồng thời phát hiện ra những điểm tồn tại. Vì vậy, kế hoạch khắc phục tồn tại cần được đưa vào hành động thường xuyên, liên tục và báo cáo định kỳ.

5. Kết luận

Điều quan trọng nhất cho mỗi cơ sở giáo dục đại học là luôn luôn duy trì chất lượng bên trong. Và xét cho cùng thì chất lượng sinh viên là mục tiêu cuối cùng của mỗi cơ sở giáo dục đại học.

Để làm được điều này, việc thiết lập, duy trì và củng cố hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong là cần thiết. Có hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong cho phép cơ sở giáo dục đại học xây dựng mục tiêu chất lượng và các chỉ số thực hiện, lựa chọn phương pháp, các đơn vị đo lường và xây dựng các kết quả mục tiêu, lên kế hoạch thực hiện và mô tả hệ thống, thực hiện hệ thống và cuối cùng sửa đổi hệ thống nếu cần thiết.

Chất lượng giáo dục là sản phẩm của tập thể, của

cả quá trình, của tổng thể các hoạt động và cần phải duy trì và cải tiến liên tục. Vì vậy, cần phải thông suốt ở tất cả các cơ sở giáo dục, là công tác ĐBCL là hoạt động cốt lõi của mỗi đơn vị, đó không phải là trách nhiệm riêng của một đơn vị chuyên trách hay cá nhân nào, mà là sự thống nhất của tất cả các cá nhân trong cùng tập thể, cùng nhìn nhận những điểm mạnh, điểm yếu, thách thức và cơ hội để cải tiến không ngừng về chất lượng tại chính đơn vị mình công tác.

Xây dựng hệ thống ĐBCL bên trong và triển khai có hiệu quả các hoạt động ĐBCL sẽ tạo điều kiện tốt nhất cho việc không ngừng nâng cao chất lượng đào tạo của mỗi cơ sở giáo dục. Trường Đại học Công đoàn đã có hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong rất cơ bản, nhưng để hoàn thiện hơn, chất lượng hơn thì các giải pháp nêu trên sẽ giúp Nhà trường sớm đạt chỉ tiêu chất lượng ngoài mong đợi. □

Tài liệu tham khảo

1. Luật Giáo dục Đại học Việt Nam 2012.
2. Đại học Quốc gia TP. HCM (2017), *Hướng dẫn sử dụng bộ tiêu chuẩn AUN-QA cấp cơ sở đào tạo*, phiên bản 2.0.
3. <http://ieit.edu.vn/vi/thu-vien-tap-chi/tap-chi-kinh-te-doi-ngoai/item/655-mot-so-de-xuat-thiet-lap-he-thong-dam-bao-chat-luong-ben-trong-co-so-giao-duc-dai-hoc>.
4. https://bv.edu.vn/web/chat-luong/dam-bao-chat-luong-hoat-dong/-/asset_publisher/mNGz8UtkfiX7/content/gioi-thieu-he-thong-am-bao-chat-luong-ben-trong-aun-qa.
5. <https://aqa.htu.edu.vn/dam-bao-chat-luong/gioi-thieu-mo-hinh-dam-bao-chat-luong-aun-2.html>.
6. <https://tapchigiaoduc.moet.gov.vn/vi/magazine/474-ki-ii-thang-3/4-mot-so-dinh-huong-phat-trien-he-thong-dam-bao-chat-luong-ben-trong-tai-cac-truong-dai-hoc-viet-nam-7295.html>.
7. Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2020), *Báo cáo số 102c/BC-TLĐ ngày 12/12/2020, Báo cáo tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết 06a/NQ-TLĐ ngày 06/01/2011 của BCH TĐLĐVN khóa X "về tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức và nâng cao chất lượng hoạt động của công đoàn cơ sở"*.
8. Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2020), *Báo cáo số 09/BC-TLĐ ngày 20/2/2020, Kết quả hoạt động công đoàn năm 2019, nhiệm vụ trọng tâm năm 2020*.
9. Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2021), *Báo cáo số 109/BC-TLĐ ngày 24/12/2020, Kết quả hoạt động công đoàn năm 2020, nhiệm vụ trọng tâm năm 2021*.
10. <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/nghi-quyet-so-02-nqtw-ngay-1262021-cua-bo-chinh-tri-ve-doi-moi-to-chuc-va-hoat-dong-cua-cong-doan-viet-nam-trong-tinh-7519>